

**PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2019/2020**

JĘZYK POLSKI

POZIOM ROZSZERZONY

FORMUŁA OD 2015

(„NOWA MATURA”)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

**DLA ARKUSZY
MPO-R1, MPO-R2, MPO-R4, MPO-R7**

KWIECIEŃ 2020

Temat 1. Określ, jaki problem podejmuje Aleksander Głowczewski w podanym tekście. Zajmij stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autora, odwołując się do tego tekstu oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

(Aleksander Głowczewski *Komizm w procesie komunikacji literackiej*)

Wytyczne do tematu 1.

Piszący może się zgodzić ze stanowiskiem autora, może się nie zgodzić lub uznać, że stanowisko autora jest częściowo trafne.

Piszący musi uzasadnić swoje stanowisko, jakie przyjmuje wobec stanowiska autora.

KRYTERIA OCENY WYPOWIE

A	
Określenie problemu	Sformułowanie rozstrzygnięcia autorskiego
9 Określenie problemu zgodne z tekstem i pełne	Stwierdzenie adekwatności tekstu
6 Określenie problemu zgodne z tekstem, ale niepełne	Stwierdzenie adekwatności tekstu , z zastrzeżeniem
3 Określenie problemu częściowo zgodne z tekstem	Stwierdzenie cz adekwa
0 Brak określenia problemu lub problem niezgodny z tekstem	Brak stwierdzenia nieadekwatności

UWAGA

Jeśli w kategorii **A** praca uzyskała ocenę 1
Jeśli w kategorii **A** praca uzyskała ocenę 2
Jeśli praca składa się z **mniej niż 3** części
Pojawienie się błędu kardynalnego

UMENTACYJNEJ (MAKSYMALNIE 40 PUNKTÓW)

	C	D	E	F	G	H
nieobecna zezu	Poprawność rzeczowa	Zamysł kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	Poprawność zapisu
o do ne	2 Brak błędów rzeczowych	6 Kompozycja funkcjonalna	2 Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczące zaburzenia spójn.	4 Styl stosowny	4 Brak błędów lub nieliczne błędy nierazące	4 Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierazące
o do pełne		3 Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1 Znaczące zaburzenia spójności	2 Styl częściowo stosowny	2 Liczne błędy nierazące lub nieliczne błędy razące	2 Liczne błędy nierazące lub nieliczne błędy razące
o do tekstu						
ca lub o do	0 Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0 Brak zamysłu kompozycyjnego	0 Wypowiedź niespójna	0 Styl niestosowny	0 Liczne błędy razące	0 Liczne błędy razące

7, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

a w kategorii **B – 0 punktów**, egzaminator **nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.**

egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

fikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące ocen

A. Określenie problemu. Za ten problem. Określenie prob

Określenie problemu uważa się za:

- **pełne**, jeśli praca zawiera problem w odpowiedzi historycznymi uwarunkowaniami lub współczesnymi implikacjami).
- **niepełne**, jeśli praca rozstrzyga interpretacji trafnie rozpoznanego problemu.
- **częściowo zgodne z tekstem**, jeśli zdający nie w pełni rozpoznaje problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

B. Sformułowanie stanowiska

Uczeń powinien **omówić i ocenić** wobec rozwiązania przyjętego

Sformułowanie stanowiska

- **częściowo adekwatne**, gdy zawiera fragmenty rozwiązania przyjętego przez autora tekstu oraz trafne odwołania do innych tekstów kultury
- **pełne**, gdy zawiera pełne rozwiązanie przyjętego przez autora tekstu oraz trafne odwołania do innych tekstów kultury uzasadniających stanowisko zdającego.
- **niepełne**, kiedy brak jest

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie sformułowania stanowiska w

Błąd kardynalny to błąd rozumienia interpretacyjnego przywołania

D. Kompozycja oceniana jest jako gatunek wypowiedzi. Należy zwrócić uwagę na niezbędne dla jasnego sformułowania i konsekwentnie uporządkowanie

Kompozycja jest **funkcjonalna** w tekście funkcjami retorycznymi

wiedzi argumentacyjnej

Uczeń powinien zrozumieć, jaki problem podejmuje autor w przedstawionym fragmencie tekstu oraz sformułować i ocenić ze względu na to, czy jest **zgodne z tekstem** i czy jest **pełne**.

Uczeń powinien również odtworzenie problemu (np. w postaci pytania), jak i jego interpretację, czyli umieszczenie tego w kontekście. Interpretacja problemu powinna być uzasadniona (np. wagę problemu można uzasadnić jego implikacjami lub współczesnymi implikacjami).

Uczeń powinien również rozstrzyga interpretacji trafnie rozpoznanego problemu.

Uczeń powinien również rozstrzyga, jeśli zdający nie w pełni rozpoznaje problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

Stosunek do rozwiązania przyjętego przez autora tekstu.

Rozwiązanie zaproponowane przez autora w przedstawionym tekście. Sformułowanie stanowiska zdającego wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu jest oceniane ze względu na to, czy jest **adekwatne do tekstu** i czy jest **pełne**.

Rozwiązanie przyjętego przez autora tekstu uważa się za:

Stosunek do tekstu, gdy zniekształca rozwiązanie proponowane przez autora.

Uczeń powinien również rozstrzyga, czy rozwiązanie przyjętego przez autora tekstu oraz trafne odwołania do innych tekstów kultury uzasadniają stanowisko zdającego.

Uczeń powinien również rozstrzyga, czy odwołania do innych tekstów kultury uzasadniają stanowisko zdającego.

Uczeń powinien również rozstrzyga, czy na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na rozwiązanie przyjętego przez autora tekstu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Uczeń powinien również rozstrzyga, czy świadczący o nieznanym (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu z zdającego.

Uczeń powinien również rozstrzyga, czy ze względu na **funkcjonalność segmentacji** i **uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez zdającego rozwiązaniem. Należy zwrócić uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity i ich porządek są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi funkcjami retorycznymi. Należy również zwrócić uwagę na logiczność i spójność argumentacji, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie powiązane i nie zawierają błędnych powtórzeń).

Uczeń powinien również rozstrzyga, czy podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi funkcjami retorycznymi. Należy również zwrócić uwagę na logiczność i spójność argumentacji, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie powiązane i nie zawierają błędnych powtórzeń).

Wagę zaburzenia funkcjonalną swoją myśl, uznaje się za nie w zakończeniu wcześniejszego

E. Spójność lokalną oceni sąsiedztwie zdaniami w akapicie, ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowanie wypowiedzi, sytuacji odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny**, np. w wypowiedzi pełnej metaforą. Mieszanie
- **niestosowny**, jeśli wyrażenie Styl wypracowania ni

G. Poprawność językowa ocenia się fleksyjnych i stylistycznych. Błąd stylistyczny to konstrukcja w jakim tekst jest pisany, nie składniowe.

Błędów logicznych nie uznaje się

H. Poprawność zapisu ocenia się (tekstu) oraz ich **wagę** (błędy interpunkcyjnej w zapisie) i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych

enia egzaminator na podstawie całości pracy (np. brak zakończenia w pracy, w której uczeń jasno rozwija zaburzenie, natomiast brak rozdzielenia interpretacji problemu od interpretacji rozwiązania lub podważenie sądów – za znaczne zaburzenie).

na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych logicznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

to zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

w wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, mieszając wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierne mieszanie stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

nie zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

ocenia się ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, nieumiejscowiona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub

błędy stylistyczne.

ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi i nierazące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego uchwały z 2016 r. Jerzego Podrackiego.

Temat 2. Dokonaj interpretacji porównawczej podanych tekstów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

(Stanisław Baliński *Okno wspomnień* i Stanisław Barańczak *Jeżeli porcelana, to wyłącznie taka*)

Wytyczne do tematu 2.

- W realizacji zadania istotne jest porównywanie (najlepiej równoległe) obu tekstów.
- Jeśli zdający podejmuje się interpretacji najpierw pierwszego tekstu, to interpretując drugi tekst, powinien nawiązywać w swoim porównaniu do pierwszego tekstu.
- Krótkie, dwu- czy trzyzdaniowe porównanie na końcu wypracowania jest niewystarczające.

KRYTERIA OCENY INTERPRE

A	
Koncepcja porównywania utworów	Uzasadnienie interpretacji
6 Koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna	Uzasadnienie trafne, precyzyjne
4 Koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna	Uzasadnienie trafne, częściowo niepełne
2 Koncepcja częściowo sprzeczna z utworami	Uzasadnienie częściowo trafne
0 Koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównań

UWAGA

Jeśli w kategorii **A** praca uzyska 0 punktów, egzaminator **nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach**.
 Jeśli w kategorii **A** praca uzyska 2 punkty, egzaminator **nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach**.
 Jeśli praca składa się z **mniej niż 3** utworów, egzaminator **przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C**.
 Pojawienie się **błędu kardynalnego** – zdający otrzymuje **0 punktów**.

KRYTERIA OCENY PORÓWNAWCZEJ (MAKSYMALNIE 40 PUNKTÓW)

	C	D	E	F	G	H
Wskazniki	Poprawność rzeczowa	Zamysł kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	Poprawność zapisu
Wskaznik 1	2 Brak błędów rzeczowych	6 Kompozycja funkcjonalna	2 Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczące zaburzenia spójności	4 Styl stosowny	4 Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4 Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
Wskaznik 2				2 Styl częściowo stosowny	2 Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2 Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
Wskaznik 3		3 Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1 Znaczące zaburzenia spójności			
Wskaznik 4	0 Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0 Brak zamysłu kompozycyjnego	0 Wypowiedź niespójna	0 Styl niestosowny	0 Liczne błędy rażące	0 Liczne błędy rażące

Wskaznik 1, egzaminator **nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach**.
 Wskaznik 2, a w kategorii **B** – 0 punktów, egzaminator **nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach**.
 Wskaznik 3, egzaminator **przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C**.
 Wskaznik 4, błędnie sklasyfikuje pracę – zdający otrzymuje **0 punktów**.

Objaśnienia dotyczące ocen

A. Koncepcja interpretacji
ustalenia pewnych obszarów
Koncepcja jest oceniana ze w

Koncepcja jest:

- **niesprzeczna z utworami** – nie drugorzędne.
- **częściowo sprzeczna z** – obszary są dla tekstów d
- **całkowicie sprzeczna z**

Koncepcja jest:

- **spójna**, gdy wypowiedź w
- **częściowo spójna**, gdy wy
- **niespójna**, gdy wypowiedź

Brak koncepcji to brak wskaz

B. Uzasadnienie interpretacji

Uzasadnienie **trafne** zawiera
Argumenty muszą wynikać z

Uzasadnienie jest:

- **częściowo trafne**, jeśli w
- **pogłębione**, jeśli znajd
- **niepogłębione**, gdy wszy

C. Poprawność rzeczową oc
koncepcję interpretacyjną uw

Błąd kardynalny to błąd r
interpretacyjnego przywołani

Interpretacji porównawczej

Interpretacja porównawcza jest efektem poszukiwania przez zdającego sensów wynikających z zestawienia tekstów i wymaga
ania, w których szuka się podobieństw i/lub różnic między utworami, a następnie wyciąga z tego wnioski.
na to, czy jest **niesprzeczna z utworami** i czy jest **spójna**.

znajduje potwierdzenia w obu tekstach, przy czym porównywane obszary są dla tekstów trafne i istotne, a

ni, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekstach lub porównywane
lne.

ni, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekstach.

vystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej obejmuje i łączy w całość sensy obu utworów.

obejmuje i łączy sensy obu utworów, ale w sposób niewystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej.

ie sensy każdego tekstu, ale ich nie łączy (tzn. wypowiedź składa się z dwóch niepowiązanych ze sobą interpretacji).

ady zestawienia utworów.

ceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

nie **powiązane z tekstami argumenty na rzecz odczytania sensów wynikających z zestawienia utworów**.
sfunkcjonalizowanej analizy, to znaczy wywodzić się z formy lub/i treści tekstów.

– oprócz argumentów niepowiązanych z tekstami lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy –
gument powiązany z tekstami i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.

wierdzenie nie tylko w tekstach, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim,
ijący powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.

gumenty są sfunkcjonalizowane, ale zdający przywołał je tylko z tekstów albo tylko z kontekstów.

na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na
za usterki, a nie błędy rzeczowe.

z świadczący o nieznamości (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu
z zdającego.

D. Kompozycja oceniana jest gatunkiem wypowiedzi. Należy pamiętać, że niezbędne dla jasnego przedstąpienia logicznie oraz konsekwentnie

Kompozycja jest **funkcjonalna** i realizowanymi w tekście funkcjonalna.

E. Spójność lokalną oceni sąsiedztwie zdaniami w akapicie, a nie samą ani logicznie, ani gramatycznie

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje się w wypowiedzi, sytuacji i celowości wypowiedzi
- **częściowo stosowny**, jeśli w wypowiedzi pojawiają się różne style
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź

Styl wypracowania nie musi

G. Poprawność językowa oceni się poprawnością fleksyjną i stylistyczną.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, w jakim tekst jest pisany, nie poprawność składniowa. Błędów logicznych

H. Poprawność zapisu oceni się poprawnością ortograficzną i interpunkcyjną oraz ich **wagę** (błędy interpunkcyjne w zapisie są oceniane i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych)

względem na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia gatunkiem pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity i koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

Podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest

na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą (potok luźnych myśli, skojarzeń).

Podstawa *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku wypowiedzi, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. używa i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedź uznaje się za uzasadnioną, jeśli jest funkcjonalna.

Wypowiedź uznaje się za błędą, jeśli jest niefunkcjonalna lub ma charakter obraźliwy.

Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź uznaje się za błędą, jeśli jest ze względu na **liczbę i wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

niezgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadużycie, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub stylistyczne.

Wypowiedź uznaje się za błędą, jeśli jest ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi i nierazące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej o wysokiej częstotliwości. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i Komisji Egzaminacyjnej Jerzego Podrackiego.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, q-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), *ch-h*;
- błędy w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń *-ji, -ii, -i*;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki *-by* z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków *roz-, bez-, wes-, wz-, ws-*;
- błędy w pisowni nosówek (*q, ę*) oraz połączeń *om, on, em, en*.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrazów przyimkowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń *-ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo*; pisownię przedrostków *z-, s-, ś-*; pisownię *-by* z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.